

A person is walking away from the camera down a long, brightly lit hallway. The hallway has a wooden ceiling with several small lights, and the walls are a light blue color. The floor is made of dark, polished tiles that reflect the light. The person is wearing a dark, horizontally striped shirt and dark trousers. The hallway leads to a bright, open area at the far end, creating a strong sense of perspective.

TAMMI

PIRJO TUOMINEN

VARJO VIERELLÄ KÄY

PIRJO
TUOMINEN
Varjo vierellä käy

Kustannusosakeyhtiö Tammi
Helsinki

Pirjo Tuomisen romaanit

Varjo vierellä käy (Mailis Sarka -sarja), 2015
Toinen silmä päivä, toinen yö (Mailis Sarka -sarja), 2014
Muistatko Marjatan? (Mailis Sarka -sarja), 2013
Silkipunos (Mailis Sarka -sarja), 2012
Tuonelan joutsen (Mailis Sarka -sarja), 2011
 Perintömaat, 2010
 Naistenvalse, 2009
 Kotiopettaja, 2008
Maan nälkä (Satakunta-sarja), 2007
 Alakuloinen romanssi, 2006
 Linnat, 2005
 Vihreät oksat, 2004
Kultavainiot (Satakunta-sarja), 2003
Sillat yli joen (Satakunta-sarja), 2002
Itkevät syvät vedet (Satakunta-sarja), 2001
 Mies metsätieltä, 2000
 Täydellinen nainen, 2000
 Kaarina Hannun tytär, 1999
Tulen pojat, veden tyttäret (Kokemäki-sarja), 1998
 Kuningasväylä (Kokemäki-sarja), 1997
Suuren joen maa (Kokemäki-sarja), 1996
 Hakaniemen kaunis Helene, 1995
 Huvila Aurinkorannikolla, 1994
Ylpeät purjeet (Alaska-sarja), 1993
 Villit vedet (Alaska-sarja), 1992
Hovikosken valtiatar (Suuriruhtinaanmaa-sarja), 1991
Ruukinkartanon rouva (Suuriruhtinaanmaa-sarja), 1990
 Kenraalitar (Suuriruhtinaanmaa-sarja), 1989
 Edustusrouva, 1987
 Herrasmies, 1987
Jälkeemme kukkiva maa, 1986
 Puoliherran huone, 1986
 Nukkeleikki, 1985
 Puhtaana käteen, 1984
Keskeneräinen elämä, 1983
 Sinun vuorosi tulee, 1983
 Myrttiseppeleet, 1982
Arvoisa rouva Marie, 1981
 Tuuliajolla, 1980
 Sinisilmä, 1979
Mariaana, Vantaan tytär, 1978

© Littorella ja Kustannusosakeyhtiö Tammi 2015

ISBN 978-951-31-8511-4

Painettu EU:ssa

HENKILÖT

Jyrkänkoskella

Mailis Sarka, eläkkeellä oleva ekonomi ja muotokuvamaalari
Alan Blackford, professori (ja hänen poikansa Bob Blackford)
Harry Wallasvuo, vuorineuvos
Kiira Airila-Wallasvuo, ed. puoliso
Jarno Kangas-Koitere, taiteen tohtori
Minna Kosonen ja Tarja Venäläinen, museon henkilökuntaa

Helsingissä

Olavi Seiskari, asianajaja
Irja Halonen, eläkeläinen
Mailiksen pojan perhe, Johannes ja Annika, lapset Panu ja Peppi
Vesa Nieriä, puolustusasianajaja
Eija Ketola, vanhempi rikostutkija
Eero Lander, asianajaja
Riitta Jaakkola, Kyllikki Kiurulan tytär

Hoitolaitoksissa

Antti Venäläinen, geriatrian professori
Antero Lehikoinen, päivystävä lääkäri
Anneli Veikkola, sairaanhoitaja
Elsa Wiik, lähihoitaja

Solbackan kartanossa

Karin Banner, taiteen tohtori
Kristian Banner, kartanon isäntä
Veronika Banner, kartanon emäntä

Pariisissa

Pauline Juneau, galleristi
Ian Brandt, multiyrittäjä

He jotka lähtivät

Kyllikki Kiurula
Hannele Seiskari
Salli Nynäs
Eine Annala
Outi Verälä

PROLOGI

Muovikassi oli kevyt kantaa.

Sen sisällä keikkui purkki jogurttia, kaksi banaania, neljä mandariinia ja paketti mysliä – sitä halvempaa lajia.

Juuri sopiva annos vanhukselle, nainen ajatteli: proteiinia, hiilihydraatteja, vitamiineja ja makeutta. Kahdeksankymmenen iässä makuaisti on heikentynyt ja palautunut lapsen tasolle, suolainen ja sokerinen maistuvat parhaiten. Niin ainakin sanottiin.

Nainen silmäsi peilikuvaansa myymälöiden ikkunoissa. Hän näytti tyylikkäältä, ripeältä ja joustavalta. Ei hullumpaa liki kuusikymppiselle. Mutta eihän hänen ikäluokkansa enää vanhentunut samaan tahtiin kuin vanhemmat polvet olivat tehneet. Hänen lapsuuttaan ei ollut varjostanut sota, ruokaa oli ollut kylliksi. Muita varjoja oli riittänyt liikaakin.

Keskiviikon puolipäivä lähestyi. Nainen oli tullut Tallinnasta eikä ollut vielä vaihtanut vaatteitaan. Hänen yllään oli vielä sama kiiltävä leninki, jossa hän oli edellisenä iltana juhlिनut ja herkutellut hyvässä ravintolassa. Korkokengät ja musta

villakangastakki eivät nekään kuuluneet hänen tavanomaiseen vaatimattomaan asuunsa. Vaihteeksi oli hauska tuntea itsensä aistikkaaksi ja jopa haluttavaksi. Nahkakäsineen reunan alta pilkisti arvokas kultainen rannekoru ja sormissa loistivat monen tuhannen euron arvoiset sormukset.

Eirassa oli rauhallista. Nainen astui sisään erääseen porraskäytävään ja nousi hissillä kolmanteen kerrokseen toivoen, ettei Sakari Halonen olisi yllättäen kotona, vaan pysyisi hoitokodissaan. Mies lähetettiin silloin tällöin kotilomalle ilmoittamatta siitä etukäteen. Nainen avasi asunnon oven käyttöönsä saamallaan avaimella ja meni sisälle. Huoneistossa oli hiljaista eikä puhetta kuulunut. Irja Halonen oli mitä ilmeisimmin yksin.

Häntä onnisti. Jo eteiseen kantautui Irjan ärtynyt sanailu hoitajan riisuessa takkiaaan ja asetellessa kasseja naulakon alle.

”Mitä sinä täällä teet? Ei sinun pitänyt tulla tänään.”

Kun nainen astui makuuhuoneeseen, kiukkuinen ääni jatkoi paheksumistaan: ”Ja tuollaisissa tamineissa!”

Irja Halonen ei ollut loistotuulella. Se oli tavallista, eikä siihen kannattanut kiinnittää huomiota.

”Olin huolissani. Olen ollut Tallinnassa ja mietin koko matkan, onko kaikki täällä kunnossa. Olen yrittänyt soittaa monta kertaa.”

”Puhelin ei ole soinut.”

”Olet nukkunut. Et sinä aina kuule, ei se ole ensimmäinen kerta. Laitan sinulle vähän ruokaa, näytät tarvitsevan sitä.”

”Ei minulla ole nälkä.”

”Laitan kuitenkin.”

Irja Halonen, yli kahdeksankymppinen kotihoitopotilas, lepäsi tilavassa makuuhuoneessaan parisängyn toisella puolisella. Sänky oli palvellut Halosia koko pitkän avioliiton ajan, ja se oli alun perin teetetty helsinkiläisessä mallipuusepän-

verstaassa. Hoitaja kolisteli keittiössä. Irjaa harmitti. Hän oli löytänyt hoitajan sanomalehti-ilmoituksen perusteella. Siinä oli puhuttu sairaanhoitajasta, mutta kautta rantain oli käynyt ilmi, että nainen oli apuhoitaja vai mikä nimike nykyisin oli parempi, lähihoitaja vai perushoitaja? Olkoon mikä olkoon, Irja Halonen ajatteli.

Hoitaja oli käynyt usein, joskus joka päivä, vienyt Irjan ulos asioille ja pienelle lenkille. Asunnossa hän oli lämmittänyt ruokaa ja kohennellut makuuhuonetta. Siivooja kävi kerran viikossa, eikä hoitaja sellaisiin töihin puuttunut.

Hoitaja tuli keittiöstä kädessään posliinikulho.

”Laitoin sinulle tällaista herkkua. Pistelepä poskeesi, se tekee sinulle hyvää.”

Irja otti pienen kulhon ja silmäsi sen antia.

”Mitä tämä sotku on? Kauan sinä ainakin sitä laittelit ja kolistelit ihan kamalasti.”

”Jogurttia ja mysliä, banaania ja mandariinia. Voimaa ja vitamiineja. Oletko ottanut lääkkeesi?”

Irja ei vaivautunut vastaamaan, näkihän hoitaja itsekin lääkelokerikosta, että siitä asiasta oli huolehdittu. Hän mais-toi tarjottua ruokaa.

”Onpa kitkerän makuista!”

”Älä höpsi, hyvää se on.”

”Tämä mysli on varmasti eltaantunutta.”

Hoitaja katseli, kun Irja söi annoksen, jätti kuitenkin vähän pohjalle. Hoitaja kohautti harmistuneena olkapäitään, hän oli ainakin yrittänyt syöttää vastahakoista asiakastaan.

”Otapä pienet torkut”, hoitaja sanoi. ”Se tekee hyvää aterian jälkeen.”

Irja Halonen painoi päänsä tyynyyn. Häntä huimasi. Sellaiseen hän oli tottunut, ja itse asiassa huimausta viime kuu-kausina oli ollut entistä useammin. Loppujen lopuksi oli kai

hyvä, että hoitaja kävi, Irjaa väsytti nykyisin paljon enemmän kuin ennen. Kohta luomet tuntuivat raskailta, ja Irja Halonen vaipui uneen.

Hoitaja hiipi hakemaan kulhon ja vei sen keittiöön tiskipöydän altaaseen. Hän kuunteli asiakkaan hengitystä, joka syveni. Siellä nukuttiin.

Nainen meni huoneeseen, jota tässä kodissa kutsuttiin kirjastoksi. Paljon kirjoja siellä olikin. Ikkunan edessä seisoivat vanhanaikainen raskas kirjoituspöytä. Sen laatikoista vain yksi oli lukossa, ja sen sisällä oli papereita. Kapeassa sivulaatikossa oli kirjekuori, jossa säilytettiin rahaa. Nainen tiesi, mitä siellä oli, sillä hän oli hakenut setelit yhdessä Irjan kanssa pankista.

Hän valikoi pinosta kolme sileää viidenkymmenen euron seteliä ja sulki kuoren, laittoi sen paikalleen laatikkoon. Omat rahat olivat huvenneet Tallinnassa, hän oli maksanut ison ravintolalaskun ja ostanut itselleen yhtä ja toista. Oli ollut liian vaikeaa vastustaa Tallinnan myymälöiden tarjontaa. Laivalla hän oli vielä nostellut koriin muutamia pulloja, jotka odottivat takin alla naulakossa.

Nainen sujautti setelit lompakkoonsa tottunein sormin. Hän puki ulkovaatteet ylleen, vilkaisi hyväksyvästi peiliin, poimi lattialta ostokassit ja tarttui vetolaukkuun. Hänen oli vielä käytävä ruokakaupassa ennen kotiin menoa.

Mutta nyt hänellä oli rahaa millä maksaa.

Nainen sulki ulko-oven kuunneltuaan hetken, että kuorsaus makuuhuoneessa jatkui. Hän huokasi kevyesti miettiesään lähipäivien työaikatauluja.

Jos hän olisi osannut ennustaa tulevia, hän olisi huomannut seisovansa kuin tyhjällä hiekkarannalla tuijottaen merelle, josta tuota pikaa kohoaisi valtava tsunamiaalto. Mutta mitkään hälytyskellot eivät soineet, eivät hänelle, mutta eivät myöskään kenellekään muulle.

Hoitaja päätti pistäytyä katsomassa Irja Halosta lauantaina mennessään muutenkin ostoksille. Hän ajoi raitiotievaunulla Eiraan. Ohittaessaan Vuorimiehenkadun kulman hän ajatteli huvittuneena asuneensa sen varrella alivuokralaisena hyvin kauan sitten. Tyttörukka, hän mutisi itsekseen, paljon sinulla oli silloin vielä oppimista.

Kun hän avasi Irja Halosen oven, hän näki heti asiakkaansa olevan huonossa kunnossa. Irja makasi eteisen lattialla ilmeisesti tajuttomana. Rollaattori lojui kauempana, Irja oli ilmeisesti yrittänyt saada siitä otteen. Kännykkää ei näkynyt, ja lankapuhelin oli sekin tavoittamattomissa.

Hoitaja meni Irjan luo ja kokeili pulssia. Se sykki kyllä. Irjan kasvot punoittivat ja vaivalloinen hengitys rahisi. Hoitaja oli tottunut tämän kaltaisiin tilanteisiin. Hän soitti oitis hätäkeskukseen. Hänen oli selostettava turhankin ahkerasti kyselevälle naiselle potilaan kunto. Hätäkeskus antoi ohjeita, joita rutinoitunut hoitaja ei tarvinnut.

Ambulanssi oli tulossa. Tällä kerralla se saapui yllättävän nopeasti, nainen ehti hiukan järjestellä asunnossa ja varata laukkuun Irjan tavaroita sairaalaa varten. Tavanomainen hälinä kaikui rappukäytävässä, vanhan talon hissi oli liian ahdas paareille. Joku naapuri pisti päänsä ulos ovesta, mutta vetäisi sen nopeasti takaisin.

Hoitaja seurasi Irjaa ambulanssin ovelle saakka mutta ei mennyt mukaan. Sairaalassa olisi vastassa ammatti-ihmisiä, jotka ottaisivat Irjan vastuulleen. Vanhusten kanssa työskennellessä sai tottua vakaviin tilanteisiin, mutta pää oli syytä pitää kylmänä.

Hoitaja palasi arkisiin askareisiinsa ja kävi ostamassa ruokaa viikonlopuksi. Hän ohitti kukkakaupan, hidasti sitten vauhtiaan ja palasi kukkakaupan ovelle. Hetken mielijoh-teesta hän poikkesi sisälle. Hän harkitsi hetken leikkokukkien

äärellä. Sitten hän valitsi kimpun keväisiä tulppaaneja ja pyysi toimittamaan ne sairaalaan Irja Haloselle.

”Pikaista paranemista! T. hoitajasi”, hän toivotti kukkien saatteeksi.

1.

Mailis Sarka laski haravan kädestään ja katseli kohti Saranpään lahden pohjukkaa. Keltaisena kukkivien pajujen takana häämötti vanha ränsistynyt tupa. Mailis pyyhkäisi työkasineellään otsalle valahtaneet hiussuortuvat liinan alle ja huokasi.

Saranpään elämä oli auttamattomasti muuttunut.

Mailis Sarka kuului niihin nuorekkaan oloisiin naisiin, joiden ikää oli mahdoton arvata. Todellisuudessa hän oli ohittanut seitsemännenkymmenennen rajapyykin. Hän oli taloudellisesti itsenäinen leski-ihminen, joka oli vielä vanhalla iällään rakastunut ihanasti Alan Blackfordiin, englantilaiseen arkeologian emeritusprofessoriin. Alan ja Mailis eivät eläneet yhdessä, Mailis ei edes osannut kuvitella luopuvansa Jyrkäkosken kaupungista tai Saranpään huvilasta, mutta he viettivät yhdessä pitkiä aikoja Alanin talossa Turkin etelärannikolla tai tapasivat Suomessa ja Englannissa. Se sopi kummallekin, he olivat vielä virkeitä ja vauhdikkaita, mutta tiesivät toki hauraampien ja vähävoimaisempien aikojen jo odottavan.

Mailis Sarka oli palannut maailmalta Suomen varhaiseen kevääseen, mutta kevättä varjosti kaksi surullista tapahtumaa, joista toinen häämötti pajupensaiden takana. Toki hän oli ollut tietoinen niistä jo Turkin Villa Limonissa, mutta nyt etenkin toinen niistä iski häneen konkreettisesti Saranpään huvilan yksinäisyydessä.

Naapurin Anssi Pesun mökki odotti turhaan isäntäänsä: viimeinen noutaja oli tullut. Ikkunat tuijottivat mustina ja syyttävinä ohikulkijaa. Kevät oli vielä pitänyt ränsistyneen pihan autiona ja syksyn ruskeaksi kulottamana, mutta ei kestäisi kauan ennen kuin vehreys ryöpsähtäisi valloilleen ja nielaisisi loputkin tontista. Polut kasvaisivat umpeen, korkeat rikkaruohot nuoleskelisivat vanhoja hirsiseiniä ja eläinkunta muuttaisi jokaiseen koloon pesimään.

Toisinaan Mailis tunsu raskaana iän painon, ja niin nytkin. Ikää ei niinkään tuntenut omassa itsessään vaan ystävien ja tuttavien menettämisessä. Enää ei voinut odottaa tuttua ääntä puhelimessa, ei ajanut odotettu auto pihaan, oli vain lopullinen syvä vaikeneminen.

Mailis kyseli Anssi Pesun kuolemasta usealta taholta, ja monet pudistivat päätään. Mutta kylän huoltoasemalla tiedettiin tapahtumien kulku.

Vähän ennen joulua kunnallinen hoitaja oli mitä ilmeisimmin sangen vastahakoisena poikennut torpalle katsomaan, pääsisikö tällä kerralla sisälle ja saisiko kenties suorittaa jonkin askareen ukkopahan hyväksi. Kertomukset äreästä Anssi Pesusta olivat muodostuneet suorastaan legendoiksi sosiaali-puolen naisparkojen mielissä, eikä kukaan suostunut vapaaehtoisesti ottamaan ukon hoitoa osalleen.

Sillä kerralla Anssi Pesun kitkeriä vastalauseita ei kantautunut ulos tuvasta hoitajan tullessa paikalle, eikä mitään kuulunut edes eteiseen. Hiljaisuus lepäsi raskaasti hengittäen

mökin yllä. Seinäkello oli pysähtynyt. Isäntä makasi tuvan sivustavedettävässä sängyssä viimeistä untaan.

Mailis oli silloin Turkissa ja sai tiedon kesänaapurinsa kuolemasta vasta kun vaatimattomat hautajaiset oli pidetty ja mökki suljettu. Mailiksen poika, Johannes, soitti huomattuaan tiedon paikallislehden kirkollisista ilmoituksista. Mailis tunsi oudon kaipauksen viiltävän sydäntä. Anssi oli kuulunut Saranpään kesiin yhtä itsestäänselvästi kuin rantasauna tai pihapolku. Äreä mies hän oli ollut, ja monet sutkaukset oli lasketeltu Anssin tempauksista ja huulenheitosta. Anssi ja Mailiksen Eetu-kissa olivat olleet sotajalalla vuodesta toiseen, ja välejä oli selvitelty lukuisilla pullakahveilla ja lihamurekkeilla.

Mailis suri vilpittömästi Anssin kuolemaa, kävi Suomeen palattuaan sytyttämässä kynttilälyhdyn hänen haudalleen ja etsi käsiinsä mökin avaimen, joka odotti tutussa piilossaan kivijalan kolossa. Kukaan ei ilmeisesti ollut käynyt mökissä hautajaisten jälkeen. Mailis siisti paikkoja, tyhjensi komeroista roskat ja jätteet ja pesi pinttyneet astiat.

Anssilla ei ollut perillisiä. Ukkopaha oli ollut yksinäinen mies. Mailis tiesi, ettei kukaan sukulainen tai edes tuttava ollut vuosien mittaan poikennut mökillä. Sen kohtalo askarrutti mieltä. Maata oli muutama hehtaari: metsäpalanen ja umpeenkasvanut rantapeltö lahden pohjukassa. Ranta oli hiekkapohjainen, lahti ulpukoiden ja lumpeiden kirjoma, ja veden rajassa soitteli ruovikko kahisevaa säveltään.

Mailis soitti pojalleen ja purki huoliaan.

”Jos Anssin paikan ostaa joku ökyrikas, purkaa mökin ja rakentaa tilalle luksushuvilan, niin mitä me silloin teemme? Ostavat muskeliveneen ja tarvelevät ruoppaamalla lahden tai ajelevat kauheilla vesiskoottereilla meidän saunarannassa. Kohta täällä ei pesi sorsa eikä uittele joutsen poikasiaan.”

”Äitikulta, osta itse Anssin mökki, niin pääset tuosta kaikesta.”

”Pitäisikö minun hankkia itselleni vielä enemmän riesaa kuin Saranpäästä jo aiheutuu? Johannes, minä olen puolessavälissä kahdeksaakymmentä.”

”Älä puhu turhia, sinä olet paremmassa kunnossa kuin moni minun ikäiseni. Me olemme raihnaampia ja stressaantuneita koko sakki. Eikä sinun tarvitse tehdä mökille yhtään mitään, annat sen museoitua kaikessa rauhassa.”

Mailis mietti asiaa muutaman päivän, alkoi sitten ponnekkaisesti ajaa asiaa ja sai vihdoinkin kiinni uupuneelta tuntuvan virkamiehen, joka piti peukalooaan Anssin omaisuuden päällä. Mailis jätti ostotarjouksen, mikä ilmeisesti poisti valtion uuteralta edustajalta monta raskasta työtuntia. Mutta kaikki veisi tietysti aikansa, julkisella puolella kun mikään ei käynyt yhtä helposti kuin kaupanteko yksityisen tahon kanssa. Mailis oli kuitenkin jokseenkin varma onnistumisestaan.

Panu ja Peppi olivat riemuissaan pelkämästä ajatuksesta. He olivat pelänneet ankaraa Anssia ja vältelleet yhteydenottoa ukon kanssa. Jos mummi saisi mökin, se olisi kuin selkävoitto jännittävästä ja selkäpiitä karmivasta menninkäisestä. Mailis aavisteli, että mökistä tulisi seikkailupaikka ja aarrekatko Panulle ja Pepille, jos kauppa vain toteutuisi.

Anssin kuolema oli surullinen mutta luonnollinen tapahtuma. Mies oli ollut iäkäs ja huonokuntoinen, eivätkä hänen elämäntapansa olleet ainakaan edistäneet terveyttä, vaikka Anssi oli itse vannonut vanhojen pinttyneiden tapojensa nimeen. Toinen tapahtuma sen sijaan painoi raskaammin. Se oli himmentänyt Mailiksen iloa jo Turkissa ja estänyt häntä nauttimasta täysin siemauksin paikallisesta keväästä ja Villa Limonin puutarhan heräämisestä täyteen kukoistukseen. Huolta ja surua aiheutti Bob Blackford, Mailiksen miesystävän

Alan Blackfordin ainoa poika. Isä ja poika olivat arkeologeja ja intohimoisia historiallisten asuinpaikkojen etsijöitä. Usein he häipyivät pitkiksi ajoiksi teille tietymättömille.

Mailis oli tutustunut Bobiin tämän pyydettyä häntä kuvittamaan kirjan, ja sitä kautta Mailis oli tavannut isä Blackfordin ja rakastunut päätä pahkaa. Blackfordeista oli tullut Mailiksen perhe, ja Bobista työtoveruuden lisäksi nykyaikainen isokasvuinen poikapuoli.

Bob oli tällä kertaa matkustanut inkojen ja heitä edeltäneiden heimojen jalanjäljille ja kadonnut näköpiiristä. Häneltä oli aluksi tullut viestejä harva se päivä, ja he olivat olleet häneen yhteydessä sekä puhelimitse että netin kautta. Sitten yhteys oli katkenut, eikä selitystä ollut löytynyt. Tiedettiin vain hänen olevan päiväntasaajan tienoilla Etelä-Amerikassa.

Alan oli tottunut poikansa omalaatuiseen elämäntapaan. Tämä saattoi kadota päiviksi, viikoiksi tai jopa kuukausiksi. Niin hän oli aikanaan itsekin toiminut. Toki se oli tavallaan itsekästä, mutta työ imi miehen niin mukaansa, ettei silloin muistanut mitään muuta. Alan tiesi sen olleen syy hänen avioliittonsa ongelmiin. Vaimo, Bobin äiti, väitti tottuneensa miehensä intohimoiseen suhtautumiseen työasioihin, arkeologisiin kaivauksiin, tutkimuksiin ja kirjojen kirjoittamiseen, mutta toki hän oli tuntenut itsensä yksinäiseksi. Alanin puoliso oli lohduttautunut toisaalla: Alan tiesi tämän pitkäaikaisesta suhteesta vanhaan perhetuttavaan, mutta siitä oli vaiettu vielä vaimon kuolinvuoteellakin.

Tällä kertaa Bobin katoaminen aiheutti kuitenkin tavallista enemmän huolta. Mailis oli nähnyt Alanin muuttuvan yhä levottomammaksi ja huonouniseksi. Hän vietti aikansa joko puhelimesta tai tietokoneen kimpussa yrittäen saada yhteyttä henkilöihin, joilla voisi olla edes tiedonmurunen Bobin kohdalosta.

Viimein Mailis sanoi: ”Eikö olisi parasta, että matkustat sinne itse ja yrität siellä saada yhteyden paikallisiin viranomaisiin ja asukkaisiin? Minä en kestä katsella sinua, et syö etkä nuku, eikä se sinun iässäsi ole hyväksi.”

Alan tuntui huojentuneelta, kun Mailis patisti häntä matkaan.

”Jos kerran olet sitä mieltä, niin mikä tässä auttaa. Mutta ensin minun on selvitettävä missä päin poika on.”

Mailis ymmärsi vallan hyvin, että Alanista oli itsestään tuntunut hiukan nololta olla niin huolissaan, että oli valmis ryntäämään Etelä-Amerikkaan. Mutta kun Mailis kannusti, oli helpompi tehdä päätös.

He sulkiivat Villa Limonin kesän ajaksi ja lensivät yhdessä Antalyasta Turkin etelärannikolta Istanbuliin. Atatürkin lentokentällä tiet erkanivat, Alan jatkaisi Lontooseen ja Mailis lentäisi Helsinkiin. Lontoossa Alanin oli määrä tavata Bobin työtovereita ja tuttavvia, joilla kenties olisi vihjeitä Bobin suunnitelmista.

Heidän odottaessaan koneiden lähtöä Alan soitti Lontooseen Bobin parhaalle ystävälle. Hän teki muistiinpanoja niin syventyneen näköisenä, ettei Mailis halunnut keskeyttää. Hän joi kahviaan ja katseli ihmisvilinää, joka tällä lentokentällä oli katselemisen arvoinen. Täällä risteytyivät tiet Euroopasta, Lähi-idästä, Aasiasta ja Afrikasta, vaatetusta ja päähinettä oli jokaiseen lähtöön. Kasvojen meri oli loputon, kaikki näyttivät uupuneilta ja kyllästyneiltä odotteluun.

Lopetettuaan Alan sanoi:

”Peter tietää Bobin lentäneen Limaan. Sieltä hän on jatkanut Perun Amazonaksen alueelle paikkaan, jonka nimi on Laguna de los Cóndores. Hän on matkalla Chuquibamban alueelle tutkimaan Kuelapin linnoitusta.”

”Siitä en ole kuullutkaan”, Mailis sanoi.

”Olet kyllä, mutta et taida muistaa, Bob puhui useita kertoja chachapoyas-intiaaneista, jotka asuivat Andeilla ennen mayoja jostain 1200-luvulta eteenpäin, ja rakensivat hienoja linnoituksia, kaiken kaikkiaan yli neljäsataa rakennelmaa.”

”Pilvi-intiaanit!” Mailis kykeni palauttamaan mieleensä ohimennen kuulemansa keskustelun isän ja pojan välillä. ”Eivätkö ne sijaitse hyvin korkealla?”

”Noin kolmessatuhannessa metrissä Utcubamba-joen varrella. Bobin tiedetään lähteneen liikkeelle pienkoneella perulaisen ammattiveljen seurassa. Sen enempää Peter ei tiennyt.”

”Siinä on hyvä alku”, Mailis rohkaisi. ”Ei kai kone miehiin voi noin vain kadota?”

”Voi hyvinkin”, Alan sanoi alakuloisesti. ”Kyseessä on vuoristo huippuineen ja rotkoineen, ja rinteitä peittää sankka vehreys, sillä alue kuuluu Amazon-joen latvaseutuihin ja on paikoin lähes läpipääsemätöntä.”

”Etsitäänkö heitä?”

”Sen kun tietäisi. Olet oikeassa kun ajat minut matkaan. Siellä on helpompi ottaa kaikesta selvää ja järjestää etsintä.”

”Luultavasti Bob on jo sinua vastassa ja nauraa huolillesi.”

”Toivotaan niin. Ensin tosin teen vielä tarkempia tiedusteluja Lontoossa. Siellä pitäisi olla ihmisiä, joilla on suoria kontakteja perulaisiin tutkijoihin. Jos hyvin käy, minut ohjataan suoraan Bobin luokse ja pääsen kenties minäkin tutustumaan pilvikansan ihmeellisiin rakennelmiin. Se sopisi paremmin kuin hyvin. Mutta pidän sinut ajan tasalla liikkeistäni.”

Mailis ei sanonut mitä ajatteli, olisi ollut perin itsekästä huokailla ja sanoa, että kuulostaa siltä että hän tulisi menettämään monta kaunista kesäviikkoa Alanin kanssa. Mutta tätä miestä ei voinut kahlita naisen esiliinan nauhoihin. Toki tärkeintä oli saada selvyys Bobin kohtalosta.

Tuntui haikealta jättää hyvästit. Alanin kone lähti ensiksi, ja Mailis saatteli hänet lähtöportille.

”Älä nyt unohda pitää yhteyttä”, Mailis muistutti. ”Sinä unohdat kaiken muun, kun uppoudut tutkimuksiisi.”

”En minä sinua ikinä unohda, rakkaani. Mutta tuskin tiesit, millaisen ristin otit kantaaksesi, kun otit meidät Blackfordin miehet elämäsi.”

”Se on kyllä sen arvoista”, Mailis mutisi Alanin painaessa kiireisen suudelman hänen huulilleen. Ja niin mies oli jälleen poissa. Mailis näki pitkän, joustavan selän katoavan muiden matkustajien joukkoon. Selkäpuoli taisikin olla yleisin näkymä sille, joka oli päässyt Alanin ystäväksi.

2.

Elsa Wiik avasi kotinsa ulko-oven, vilkaisi vielä kerran peiliin ja astui rappukäytävään. Hän sulki oven varmuuslukolla ja kokeili vielä kerran, että kaikki oli kunnossa. Sisälle ei jäänyt ketään eikä mitään, ei kissaa, koiraa tai viherkasvia.

”Ei mainoksia, kiitos”, luki ovesta, ja postinjakajat olivat kunnioittaneet toivetta.

Elsa käveli portaat alas ja pujahti kadulle. Ulkoilma ja mereltä puhaltava tuuli saivat silmät valumaan vettä. Kyyneleisiin hänellä ei ollut halua eikä taipumusta. Hän oli väsynyt, askel oli haluton, mutta mentävä oli. Tuota pikaa hän liittyisi virkatovereittensa valkoiseen armeijaan, joka oli käynyt yhä välttämättömämmäksi ihmisten hyvinvoinnin kannalta. Hän oli koulutukseltaan apuhoitaja, mutta niistä vuosista oli aikaa, ja nimityskin oli ehtinyt muuttua. Hän ei pannut lainkaan pahakseen, jos häntä kutsuttiin sairaanhoitajaksi. Päinvastoin, sellaiseksi hän itsekkin esittäytyi työnsä ulkopuolella.

Hän tunsi kotikaupunkinsa sairaalat kuin omat taskunsa. Hän osasi liikkua vaivattomasti niiden sokkeloissa ja oli

pannut merkille kaikki salaisetkin sopukat. Hän oli tehnyt keikkaa, ollut pätkätöissä tai vakinaisena niin HUSissa kuin Mehiläisessä, Vanhustyön Keskusliitossa, Helsingin kaupungilla, Seniorisäätiössä kuin hoitokodeissa, ja kollegat olivat tulleet tutuiksi niissä kaikissa. Välillä hänellä oli omia yksityisiä hoitosuhteita kaupungin maksukykyisten asukkaiden parissa varakkaiden ihmisten asuttamissa huippukaupunginosissa.

Kaikkialla hän oli menestynyt hyvin ja ollut kuin kala vedessä parhaissakin paikoissa. Hänen ulkonäkönsä sopi erityisen hyvin tähän ammattiin: hän oli keskikokoinen, normaali-painoinen ja miellyttävän, jopa herttaisen näköinen niin halutessaan. Hänen ikänsä viidenkymmenen ja kuudenkymmenen välillä oli sekin sopiva, siinä vaiheessa ihminen on luotettavan ja varman oloinen. Onnekseen hän oli fyysisesti melko terve ja voimakas ja jaksoi tehdä raskasta työtään. Hänellä oli toisinaan ongelmia masennuksen ja paniikkikohtausten takia, mutta ne oli hoidettu lääkkeillä.

Sillä raskasta hoitotyö oli, ja vaativaa. Hänen virkasisarensa olivat niitä harvoja ruumiillisen työn tekijöitä, joita enää oli jäljellä. Ja miten paljon henkisiä voimavaroja työ anastikaan!

Oli ilta, ja Elsa oli silti matkalla asiakkaansa, iäkkään vuodepotilaan kotiin antamaan illan viimeiset lääkkeet ja valmistamaan vanhuksen yötä varten. Muut raitiovaunun matkustajat näyttivät olevan menossa illan huveihin ja vapaa-ajan viettoon, mutta hän oli matkalla töihin.

Tuskin kukaan vilkaisi Elsaa kahta kertaa. Pikkukaupungissa ihmiset tunsivat toisensa, mutta Helsingissä oli helppo upota varjoihin. Jotkut väittivät näkevänsä ihmisten ympärillä auran, värejä ja värähdyksiä. Mitä tämän naisen mieli ja keho olisivat herkälle vastaanottajalle lähettäneet: vaaleanpunaista, valkoista vai mustaa?

Elsa oli huolissaan. Sairaaloissa liikkui huhuja. Lääkkeitä oli kadonnut, potilailta oli viety rahaa. Hoitajat päyylivät epävarmoina toisiaan. Vanhuksia oli kuollut epäselvissä olosuhteissa. Kaupungissa liikkui varjomainen olento, joka kylvi ympärilleen kuolemaa.

Mutta varjot vaikenivat.

**Vanhusten yllättäviä kuolemia,
kadonneita lääkkeitä,
rahavarkauksia.
Kuka tekee tuhojaan
hoitolaitoksissa ja kodeissa?**

Mailis Sarka tapaa vanhan tuttavansa Olli Seiskarin, jonka vaimo on menehtynyt yksityissairaalassa Helsingissä. Seiskari on vakuuttunut, että jotain hämärää yllättävässä kuolemassa oli. Mutta lääkäreitä, saati sitten poliisia, ei vanhuksen kuolema kiinnosta. Vanhusten tehtävähän on kuolla.

Jyrkänkoscikella Mailis joutuu vuorineuvos Wallasvuon uskottuna sekaantumaan aivan toisenlaiseen juttuun. Kaksi tasavahvaa hakijaa kilpailee katkerasti Wallas-museoiden johtajan paikasta. Kilpa johtaa aina Pariisin taidegallerioihin asti ja saa lopulta jo tragikoomisia piirteitä. Ilonpilkahdusta tarvitaankin, niin synkäksi alkaa paljastua vanhusten kohtalo kuolemanenkelin käsissä.

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789513 185114

84.2

ISBN 978-951-31-8511-4